

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชาพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 เพื่อให้มีข้อมูล เป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร
2. องค์ประกอบของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
5. หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชาพลศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

คำว่า หลักสูตร คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่า หมายถึงเนื้อหาวิชา หรือตารางที่นำมาใช้ใน ระบบการเรียนการสอนของสถานศึกษาเท่านั้น แต่แท้จริงแล้ว หลักสูตรมีความหมายกว้างกว่าที่ คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ มุมมอง ทศนคติและประสบการณ์ของแต่ละคน ดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good.1977) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

ประการแรก หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อจบชั้นหรือ รับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย หลักสูตร ศิลปศึกษา เป็นต้น

ประการที่สอง หลักสูตร คือ คำโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนซึ่งโรงเรียนจัดทำให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้จนจบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน

ประการสุดท้าย หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ความหมายข้อนี้ หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์ให้อีกส่วนหนึ่ง

ทาบ (Taba.1978) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามลักษณะที่ต้องการและให้ถึงจุดหมาย

สุมิตร คุณากร (2523) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรในระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2534) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน การให้การศึกษากับเด็กที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร กระบวนการสอนของครู กระบวนการเรียนของเด็กและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน

สวัสดิ์ จงกล (2521) ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรว่า คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของวิชา ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว ดังนั้นหลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดที่วัดด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวการดำเนินงาน เนื้อหาสาระ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สังต์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า ถึงแม้จะมีคำนิยามของหลักสูตรแตกต่างกันไปก็ตาม แต่นักปราชญ์ทางหลักสูตรก็ได้ยอมรับนิยามของหลักสูตร ซึ่งกล่าวออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

2. หลักสูตร ประกอบด้วย ประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

4. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้และได้สนองต่อการแนะแนวทางของโรงเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ

- 1) รายการที่โรงเรียนกำหนดสอน และรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
- 2) รายวิชาที่จัดสอนให้กับเด็ก
- 3) รายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน
- 4) การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

กรมวิชาการ (2534) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรคือ แผนการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่ระบุถึงการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดสาระความรู้ที่เลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการประเมินผลการเรียน โดยองค์ประกอบทั้ง 4 กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

โดยสรุปแล้วกล่าวได้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน และได้รวมถึงเอกสารหลักสูตรที่เป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้านให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาแต่ละระดับว่าจะจะเป็นไปทางใด ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา การจัดการศึกษาจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดได้ หลักสูตรที่ดีจะต้องสนองต่อนโยบายทางการศึกษาของชาติ รวมทั้งสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และวัยของผู้เรียน ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม และสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ดีจะไปช่วยให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527) ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่จะประมวลกันมาเป็นหลักสูตรจะต้องทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การปกครองในปัจจุบัน

2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

การพิจารณาในรูปขององค์ประกอบจะมีหลายรูปแบบ และหลายขอบเขต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดต่งนัการศึกษาแต่ละท่านได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของหลักสูตรไว้อย่างแตกต่างกันดังต่อไปนี้

Beauchamp (Beauchamp, 1986) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้อย่างกว้างขวางระบบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 ระบบคือ

- 1) ระบบเนื้อหา
- 2) ระบบการสอน
- 3) ระบบการประเมินผล

ทาบ (taba. 1978) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

- 1) ความมุ่งหมายของการศึกษา
- 2) การจัดเนื้อหาวิชา
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอนและการนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การประเมินผลและการวัดผล

กมล สุตประเสริฐ (2517) กล่าวว่า หลักสูตรมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 2) กิจกรรมทางด้านการสอน
- 3) การประเมินผล

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2517) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1) หลักสูตรแม่บท ได้แก่ ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยจุดหมายและแนวทางของการศึกษา โครงสร้างของเนื้อหาสาระเป็นกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชา เน้นหัวข้อสำคัญ อัตรเวลาเรียน และแนวการสอนรวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน ในส่วนนี้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำ

2) เอกสารหรือวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ครูใช้สอนและนักเรียนใช้เรียน เช่น หนังสือแบบเรียน คู่มือครู แผนการสอน และวัสดุอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

3) กิจกรรมการเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้งผู้สอน ผู้เรียนและผู้บริหาร เป็นผู้ปฏิบัติ

4) การประเมินผล ได้แก่ หลักการของการประเมินผล กระบวนการวัดต่าง ๆ พร้อมทั้งเครื่องมือ และแบบฟอร์มในการประเมินผลการศึกษา

สุมิตร คุณากร (2523) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ

- 1) ความมุ่งหมาย
- 2) เนื้อหา
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การประเมินผล

บันลือ พลฤกษ์วัน (2524) ได้กล่าวถึงลักษณะหลักสูตรที่ดีว่า ควรมีองค์ประกอบสำคัญ

4 ด้าน คือ

- 1) จุดมุ่งหมาย
- 2) ลักษณะของเนื้อหาวิชาและกิจกรรม
- 3) วัสดุหลักสูตร
- 4) การนำหลักสูตรไปใช้

บุญมี เฌรยอด (2530) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย

- 1) จุดหมายของหลักสูตร
- 2) เนื้อหาของหลักสูตร
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การประเมินผลหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรจะกล่าวถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
- 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งควรจะมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
- 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์
- 4) การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
- 5) การเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการในชุมชน
- 6) การประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน พอสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรได้ว่า ควรจะมีอย่างน้อย 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

2.3 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่ง และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญในการใช้หลักสูตร มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้บังเกิดผล และรวมถึงการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอน และเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

บุญปี เฌรยอก (2528) ได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา จะประกอบไปด้วย

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือการจำแนกหลักสูตรเป็นรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรได้เข้าใจให้ตรงกัน และไปในทิศทางเดียวกัน อาจประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การจัดทำเอกสารหลักสูตรชนิดต่าง ๆ ได้แก่ แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตร เป็นต้น

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ วัสดุหลักสูตร และวัสดุการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ครุภัณฑ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะจัดหาให้มีแล้วยังครอบคลุมถึงการรักษาสภาพให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ด้วยความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้ และการใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

3. การสอนของครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของครู สมรรถภาพเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาวิชา สมรรถภาพในการถ่ายทอด และสมรรถภาพในการบริหารการสอน การสอนนั้นจำเป็นต้องมีผู้สอนต้องรู้รอบ และรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนเองสอน ส่วนสมรรถภาพในการถ่ายทอดนั้น หมายถึงวิถีทาง หรือวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการกำหนดเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน สมรรถภาพเกี่ยวกับการบริหารการสอนคือ ในการสอนของครูผู้สอนแต่ละรายวิชาว่า ได้มีการวางแผนและเตรียมการไว้อย่างไรบ้าง การบริหารการสอนจึงครอบคลุมกิจกรรมหลัก 4 อย่าง คือ การเตรียมการสอน การสอน การวัดผลการสอนและการสอนซ่อมเสริม สำหรับการปฏิบัติงานของครูหรือผู้สอน เป็นการนำเอาสิ่งที่เตรียมการไว้ หรือมีอยู่ในตัวผู้สอนออกมาสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล

สัจจิต อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หรือไปสู่การเรียนการสอนภายในโรงเรียน การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ หลายประเภท เช่น

1. การจัดทำเอกสารและคู่มือการใช้หลักสูตร
2. การเตรียมบุคลากรการบริหารและบริการหลักสูตร
3. การดำเนินการสอนตามหลักสูตร
4. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นต้น

สุมิตร คุณากร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หลักสูตรในระดับชาติจะกำหนดความมุ่งหมายเนื้อหาวิชาที่จะสอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้อย่างกว้าง ๆ ครูยังไม่สามารถนำหลักสูตรไปสอนได้ต้องมีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งจะออกมาในรูปแบบของวัสดุประกอบหลักสูตรที่เรียกว่า ประมวลการสอน โครงการศึกษา หรือแผนการสอน เพื่อขยายความหลักสูตรให้กระจ่างมากขึ้นและเมื่อครูจะลงมือทำการสอนจริงอาจต้องทบทวนที่การศึกษาเพื่อให้เห็นแนวทางในการสอนชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน หลักสูตรจะบรรลุตามความมุ่งหมายนั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาเสริม โดยเฉพาะตัวผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรทุกวิชา และทุกระดับชั้น เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้กลมกลืนกันอย่างสมดุลย์ และเอื้ออำนวยให้ครูและนักเรียนสามารถสอนและเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะต้องสำรวจดูปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการ

นำหลักสูตรไปปฏิบัติหรือไม่ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนนักเรียน การกำหนดครูเข้าสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน ทั้งนี้รวมถึงความคล่องตัวในการบริหารงาน การเตรียมและจัดสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

3. การสอนของครู หัวใจสำคัญของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน และบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด คือ ครู ครูควรเอาใจใส่ต่อการสอน สอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ถึงสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดจะเห็นว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามแต่ทัศนะของนักการศึกษาแต่ละท่านที่จะ เน้นความสำคัญแยกย่อยแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้ว จะพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อม และอุปกรณ์
3. การจัดการเรียนการสอน

2.4 หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา มีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักการ หลักสูตรประถมศึกษามีหลักการสำคัญ ดังนี้

1.1 เน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน

1.2 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์

ในการดำรงชีวิต

1.3 เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันแต่ให้

ท้องถิ่นมีโอกาสดัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้

2. จุดหมาย จุดหมายการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนา

ผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะหาประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ พานานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบ จะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 2.1 มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณได้
- 2.2 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- 2.3 สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว
- 2.4 สามารถวิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับตนเอง และครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 2.5 มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 2.6 มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
- 2.7 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 2.8 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ในชุมชนรอบ ๆ บ้าน

3. โครงสร้าง

- 3.1 มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มี 5 กลุ่ม ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์
 - กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิต และสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตได้
 - กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเริ่มนิสัย ค่านิยม เจตคติและพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี
 - กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ
 - กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน
- สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในชั้น บ. 5-6 โรงเรียนอาจเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ ในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 หรือเลือกจัดกิจกรรมอื่น ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเลือกจัดหลาย ๆ กิจกรรมก็ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534)

3.2 ในกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมลักษณะนิสัย ในกิจกรรมสร้างนิสัยให้เปลี่ยนเป็นกิจกรรมลูกเสือ ยุวศาสตร์ หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ทั้งหมด

3.3 ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนอาจจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 กลุ่ม หรือเลือกกิจกรรมอื่น ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเลือกหลาย ๆ กิจกรรมก็ได้

4. เวลาเรียน ตลอดหลักสูตรประถมศึกษาใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปีแต่ละปีการศึกษาควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง หรือ 75 คาบ ซึ่งกำหนดให้คาบละ 20 นาที ทั้งนี้ เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่ต่ำกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง และสำหรับชั้น ป.5-6 นั้น ให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษอีกไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง

5. แนวดำเนินการ เพื่อการจัดการศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงใหม่) ประสบความสำเร็จตามจุดหมายจึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

5.1 จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม

5.2 จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สอดคล้องกับความสามารถ และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ

5.3 จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงบูรณาการ ทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด

5.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม

5.5 จัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

5.6 จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5.7 ให้สอดคล้องการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

5.8 ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

5.9 จัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

6. การวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนการประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนหรือเลื่อนชั้นระหว่างปีหรือหลายปี ตามความสามารถของผู้เรียนให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนทดสอบเป็นระยะ หรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน ตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และสำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ จะไม่นำมาเป็นเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนแต่เป็นการวัดผลและประเมินผล เพื่อดูความก้าวหน้าจากการทำกิจกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532)

ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้สรุปความคาดหวังของหลักสูตรดังต่อไปนี้

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีความคาดหวังให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ในการนี้จะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การพัฒนาคน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์ แก้ปัญหาเป็น เสียสละ และมุ่งพัฒนา
2. การพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงานและทำงานเป็น
3. การพัฒนาสังคม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อบ้าน ชุมชน ประเทศ และโลก

หลักการในการประเมินผลการเรียน

1. ทั่วทั้งโรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติการเรียนทุกชั้น โดยที่หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ มีจุดหมายที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และด้านกระบวนการ ตามระเบียบโรงเรียนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ

1.1 วัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนทุกประเภท ทั้งการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนปลายภาคหรือปลายปีทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกชั้นเรียน

1.2 ตัดสินผลการเรียนโดยให้พิจารณาจากเกณฑ์การตัดสินในเรื่องเวลาเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนหลายปี

1.3 อนุมัติผลการเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ อนุมัติการเลื่อนชั้นเรียน และ อนุมัติให้ผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือเป็นการจบหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

2. ให้มีการประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

3. ให้หน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษา และกรมวิชาการตรวจสอบ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

วิธีการประเมินผลการเรียน ตามคู่มือการประเมินผลการเรียน

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ถือปฏิบัติดังนี้คือ

1. แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลเกณฑ์การผ่าน จุดประสงค์การเรียนรู้ และ เกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ก่อนทำการสอน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

3. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ความรู้พื้นฐานและทักษะ เบื้องต้นของนักเรียน

4. ระหว่างภาคเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และเพื่อ ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

5. เมื่อถึงปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้วให้มีการ ประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่ กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

6. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ถ้านักเรียนมีความรู้ความสามารถต่ำกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ของจุดประสงค์ ให้ผู้สอนหาข้อบกพร่องของนักเรียน แล้วสอนซ่อมเสริม โดย จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

7. ให้ใช้ผลการประเมินระหว่างภาคเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ในการตัดสินการ
ฝ่ายจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และให้ใช้ผลการประเมินปลายปี ในการตัดสินผลการ
เรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6

8. การประเมินผลการเรียนปลายภาค ให้แจ้งผลเป็นระดับผลการเรียนใช้ตัวเลขแสดง
ระดับผลการเรียนดังนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียนทุกภาค ทุกกลุ่มประสบการณ์เว้นแต่ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ไม่ต้องประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียนสุดท้าย แต่ให้เป็นการ
ประเมินผลปลายปี

จุดเน้นของหลักสูตร

1. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้และ
ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ผู้สอนจะต้องสอนโดยเน้นกระบวนการ
การ ซึ่งหมายถึง รู้จักแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะกระบวนการ ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะ
และเกิดความรู้ที่นำไปปฏิบัติ กระบวนการต่าง ๆ ที่จะต้องปลูกฝังให้เกิด เช่น กระบวนการคิด
กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการวิทยาศาสตร์ กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการจัดการ
และกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม คุณธรรม
จริยธรรม ทักษะและกระบวนการต่างๆครูจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัย
ในการใช้ทักษะกระบวนการ ในการแสดงออกทุก ๆ ด้าน

2. การพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงความหลากหลายของท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันทั้งทาง
ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นหลักสูตรฉบับนี้จึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัด
ทำรายละเอียดในส่วนของท้องถิ่นได้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาฯกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ
ประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน และเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพัน
กับท้องถิ่นของตนเองด้วย

3. หลักสูตรฉบับนี้ได้มีการกำหนดแนวดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางที่จะจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย โดยมีจุดเน้น 2 ประการคือ

1. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนให้มากที่สุด
2. จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องได้ตามเงื่อนไขและสภาพความต้องการของท้องถิ่น

2.5 หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชาพลศึกษา หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หลักสูตรของวิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายร่วมกันดังนี้

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาถำนิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างทำ และปรับเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้โดยรู้จักกิจกรรม จริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ ลูกเสือ เนตรนารี บุรุษอาสา และผู้นำเพื่อประโยชน์ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการเกี่ยวกับความดีความงาม การรักษาสุขภาพกาย และจิตใจ
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูทศเวที รักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
4. มีความสนใจแสวงหาความรู้ และรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิต
5. ปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

พลศึกษาระดับชั้น ป.1-2

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนั้น ได้บูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ไว้เป็นหน่วยย่อย ๆ เนื่องจากมีความต้องการให้ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบผสมผสาน โดยใช้เนื้อหาของทุกกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาหรือคาบหนึ่ง ๆ ผู้สอนอาจเน้นเนื้อหากิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง แต่มิได้มุ่งสอนเพียงกิจกรรมเดียว ควรมีกิจกรรมอื่นมาผสมผสาน ในหน่วยย่อย ๆ 6 หน่วยการเรียนรู้ การปรับเนื้อหาให้สัมพันธ์กันในแต่ละเรื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของวิชาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับชีวิตจริง การปรับเนื้อหาในลักษณะนี้จัดเฉพาะผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพราะเป็นชั้นเด็กเล็กจึงไม่เน้นทักษะมากนัก แต่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และเกิดความรู้ความเข้าใจตามมา การปรับเนื้อหาให้สัมพันธ์กันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้งต่อเนื่อง การจะบิดเอานำเนื้อหากิจกรรมแขนงใดเป็นแกนก็แล้วแต่ว่าต้องการจะเน้นเรื่องใด เช่น ถ้าต้องการฝึกการสังเกต อภิปรายผลจากการสังเกต กิจกรรมต่อเนื่องก็คือ วาดภาพ เคลื่อนไหวร่างกาย เลียนแบบธรรมชาติ ส่งเสียงร้องเลียนแบบเสียงสัตว์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ และความสุข สนุกสนาน ถ้าได้ฝึกกิจกรรมดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนก็จะเกิดนิสัยผู้รู้ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาตนเองเป็นเป้าหมายของหลักสูตร ในการสอนแบบบูรณาการมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1 มั่นใจในการเคลื่อนไหว มีพลศึกษาเป็นแกน

คำอธิบาย

สังเกตรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่สวยงามและไม่สวยงาม

อภิปรายผลของการเคลื่อนไหวให้สัมพันธ์กับจังหวะ รวมวงเล่นเครื่องเคาะจังหวะ เล่นประกอบเพลง แสดงการเล่นพื้นเมือง วาดภาพระบายสี โดยเลียนแบบพฤติกรรม บอกความรู้สึกที่เกิดจากการแสดงอย่างมั่นใจและไม่มั่นใจ และเลือกกิจกรรมที่แสดงได้อย่างมั่นใจไปใช้ในการเล่นอย่างเสรี

เพื่อให้รู้ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมั่นใจ กับความสอดคล้องสวยงามผสมกลมกลืน ตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดความมั่นใจ สามารถนำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายไปใช้ในการเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน

หน่วยที่ 2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีจริยศึกษาเป็นแกน

คำอธิบาย

สังเกต เปรียบเทียบลักษณะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

อธิบายผลของการสังเกตเปรียบเทียบ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา บอกผลของการสังเกตธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่การเพิ่มพูนความเข้าใจ และการชื่นชมความงามตามธรรมชาติ แล้วนำผลจากการสังเกตที่ดีไปใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยการบรรยายชมธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เขียนภาพระบายสี ปั้นจากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เคลื่อนไหวร่างกายโดยเลียนแบบธรรมชาติ

เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสวยงามตามธรรมชาติ และคุณประโยชน์ของการสังเกตที่ดีต่อการเพิ่มพูนความเข้าใจ และความรู้สึกต่อธรรมชาติ มีความชื่นชมต่อการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

หน่วยที่ 3 สนุกกับจินตนาการ มีศิลปะศึกษาเป็นแกน

คำอธิบาย

สังเกตภาพ ฟังเพลง เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบที่กำหนดให้

อธิบายผลจากการสังเกตภาพ ฟังเพลง เคลื่อนไหวร่างกาย ฝึกเขียนภาพระบายสีจากเรื่องราว นิทาน ออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ จัดกระบะทราย ฟังเพลง พระราชนิพนธ์เพลงไทยเดิมง่าย ๆ เพลงไทยสากล เคลื่อนไหวร่างกาย ท่าทางประกอบเรื่องราวนิทานให้เข้ากับจังหวะ เพลง

เพื่อให้สามารถคิดและแสดงความรู้สึกจากการรับรู้ความงาม ความไพเราะสนุกสนาน เพลิดเพลินและสามารถเล่นร่วมกับผู้อื่นได้

หน่วยที่ 4 พัฒนาความสามารถของตนเอง มีพลศึกษาเป็นแกน

คำอธิบาย

ฝึกเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการเดิน วิ่ง กระโดด หมุนตัว กลับตัว ยืน ขว้าง ปา เหวี่ยง ให้เข้ากับจังหวะ ตามแบบที่กำหนดให้

อธิบายผลของการเคลื่อนไหวที่ปฏิบัติไม่ได้ นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงกิจกรรมที่แสดงให้มีทักษะที่ดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะในการเคลื่อนไหวเข้ากับจังหวะได้อย่างถูกต้อง มีความพร้อมเพรียงในการแสดงและสนุกสนานเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและแก้ไขข้อบกพร่องที่นำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยยืนหมั่นเพียร อดทนและมีระเบียบวินัย

หน่วยที่ 5 ครอบครัวยุคใหม่ มีจริยศึกษาเป็นแกน

คำอธิบาย

ศึกษารูปแบบของครอบครัวที่ดีจากเรื่องราวตัวอย่างในสังคม

อธิบายถึงองค์ประกอบที่จำเป็นของครอบครัวที่ดี และผลดีผลเสีย ของการมีครอบครัวที่ดีและไม่ดี ที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม

ฝึกปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และบอกความรู้สึกจากการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน

เพื่อให้มีความชื่นชมต่อการมีครอบครัวที่ดี และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ยืนหมั่นเพียร อดทน และเสียสละ

หน่วยที่ 6 โรงเรียนดีมีวินัย มีจริยศึกษาแกน

คำอธิบาย

ศึกษารูปแบบของการปฏิบัติตามกฎ และระเบียบของห้องเรียนและโรงเรียน อธิบายผลดีผลเสียของการปฏิบัติตามกฎ และระเบียบของห้องเรียนและโรงเรียน

ฝึกปฏิบัติตนตามคำสอนของครู ตามแบบที่กำหนดหาในการทำกิจกรรมร่วมกัน

อธิบายผลของการปฏิบัติที่มีต่อตนเองและผู้อื่น บอกความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ แล้วนำผลจากการอธิบายไปวางเป็นข้อตกลงในการปฏิบัติ ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลง และประเมินตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อปฏิบัติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

เพื่อให้เห็นคุณค่า ในการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของห้องเรียน และโรงเรียน มีความชื่นชมต่อโรงเรียนที่มีระเบียบวินัย มีลักษณะเกี่ยวกับวินัยตนเอง รับผิดชอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ในระดับชั้น ป.3-4 ได้เรียนรู้คุณธรรมต่าง ๆ เข้าใจสอดแทรกไว้ในพลศึกษา เพื่อให้ครูช่วยเน้นคุณธรรมต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย และยังจัดให้มีการสอนให้ต่างหากอีกด้วย เพราะผู้เรียน

ระดับชั้น ป.3-4 และ ป.5-6 จำเป็นต้องเรียนเรื่องที่ฝึกทักษะเฉพาะอย่างมากขึ้น บทนาเนื้อหา/กิจกรรมนั้นหายไป ทำให้การฝึกทักษะหายไปด้วย จึงได้แยกสอนเป็นเรื่อง ๆ แต่ในทางปฏิบัติ เวลาทำแผนการสอน ครูสามารถบูรณาการกันได้ในเรื่องที่เห็นว่าเหมาะสม

พลศึกษาในระดับชั้น ป. 3-4 มีรายละเอียดดังนี้

เกมเบ็ดเตล็ดและเกมนำไปสู่กีฬา

คำอธิบาย

ฝึกเล่นเกมเบ็ดเตล็ด เช่น เกมจับหมู่ เกมลิงชิงบอล เกมตีบอลข้ามแดน เกมต่อแถว เกมนำไปสู่กีฬา เช่น การวิ่ง การกระโดด ฝึกวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เท้ากับตา ตามแบบที่กำหนดให้

อภิปรายผลของการปฏิบัติที่ปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้ สรรวจข้อบกพร่อง ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความมั่นใจ นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงการเล่นให้มีทักษะเบื้องต้นของการเล่นกีฬา มีความคล่องแคล่วว่องไว เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น มีทักษะประสาทสัมผัสดี ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยขยันหมั่นเพียร มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กิจกรรมเข้าจังหวะ

คำอธิบาย

ฝึกทำจังหวะตามเพลง ฝึกทำกายบริหารให้เข้ากับจังหวะเพลง ตามรูปแบบที่กำหนดให้ อภิปรายผลของการปฏิบัติที่ปฏิบัติได้ และปฏิบัติไม่ได้ สรรวจข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความไม่พร้อมเพรียงแก้ไขข้อบกพร่อง นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่และมีทักษะดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะในการฝึกกิจกรรมเข้าจังหวะ มีความพร้อมเพรียงในการฝึกเห็นคุณค่าของการฝึกฝน และแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย

หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฉพ
ฉย
น/๑

ยึดหยุ่นขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย

ฝึกเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานด้วยการกลิ้งตัว ม้วนตัว กระโดด ห้อยโหน ใต้เชือกป็นาย การทรงตัว ความอ่อนตัว ความคล่องแคล่ว ใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเพศ วัย ตามแบบที่กำหนดให้เป็นขั้นตอน อภิปรายผลของการฝึกที่ปฏิบัติได้ และปฏิบัติไม่ได้ สืบราชข้อบกพร่อง ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ นำผลจากการศึกษา ผลการปฏิบัติไปปรับปรุงการฝึกให้มีทักษะดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานถูกต้องและปลอดภัย มีการตัดสินใจดี เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและการแก้ไขที่บกพร่อง เพื่อการนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยขยันหมั่นเพียร มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กีฬา

คำอธิบาย

ให้เล่นกีฬาระดับประเภทคู่ และประเภทลาน และเลือกเล่นกีฬาประเภทบุคคล และประเภทหมู่คณะตามความสนใจ อภิปรายซักถามวิธีการเล่น กฎ กติกา สรุปเป็นแนวปฏิบัติ ฝึกเล่นกีฬาให้เป็นไปตามกฎ กติกาของการเล่น ให้เล่นเป็นทีมเพื่อส่วนรวม ให้สังเกตปัญหาที่เกิดขึ้น อภิปรายผลของการฝึก การเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ที่ปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้ สืบราชข้อบกพร่อง ปัญหาในการเล่น ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นำผลจากการศึกษาและข้อบกพร่องต่าง ๆ และผลจากการอภิปรายไปปรับปรุงการเล่นกีฬาให้ดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะในการเล่นกีฬาที่ตนเองสนใจ มีความสามัคคีในการเล่น มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย เล่นร่วมกับผู้อื่นได้

กิจกรรมนันทนาการ

คำอธิบาย

ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครอบครัว อภิปรายสรุปวิธีการ และหลักการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ

ฝึกเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนใจและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว อภิปรายผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนั้น ๆ สรุปหลักการ และกำหนดแนวปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นำผลจากการปฏิบัติและผลของการศึกษาไปปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น

เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว

ผลศึกษาในระดับชั้น ป. 5-6

กิจกรรมเข้าจังหวะ

คำอธิบาย

ฝึกท่ากายบริหาร คอ ไหล่ แขน ลำตัว ขา ให้เข้ากับจังหวะดนตรี และฝึกการแปรขบวนให้เกิดความพร้อมเพรียงตามรูปแบบที่กำหนดให้ อภิปรายผลของการฝึก สืบราชข้อบกพร่อง แก้ไขปัญหาด้วยการฝึกซ้ำ ๆ จนเกิดความมั่นใจ เกิดความพร้อมเพรียง ศึกษาหาความรู้ นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงการฝึกให้มีทักษะดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะในการฝึกกิจกรรมเข้าจังหวะ มีความพร้อมเพรียงในการฝึกและแปรขบวน เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อทำให้การฝึกดีขึ้น ซึ่งชมในความสามารถของตนเอง มีความขยันอดทนในการฝึก

ยืดหยุ่นขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย

สังเกตขั้นตอนการฝึกการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานด้วยการกลิ้งตัว ม้วนตัว กระโดดห้อยโหน ที่ยากขึ้น หกบก หกสามเส้า หกสี่ระยะตั้ง การทรงตัว ความอ่อนตัว ความคล่องตัว ใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเพศและวัย อภิปรายสรุปให้เห็นวิธีการฝึกที่จะทำให้เกิดความปลอดภัย กำหนดแนวทางเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน อภิปรายผลของการฝึกที่ปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้ สืบราชข้อบกพร่อง ความถูกต้อง และแก้ปัญหาด้วยการฝึกซ้ำๆ จนถูกต้องและปลอดภัย เกิดความมั่นใจ ศึกษาหาความรู้ นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงการฝึกให้มีทักษะดีขึ้น

เพื่อให้มีความสามารถในการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานได้อย่างมีขั้นตอน ปลอดภัย มีความอดทน มีการตัดสินใจและการทรงตัวดี

กีฬา

คำอธิบาย

ให้เล่นกีฬาบังคับประเภทคู่ และประเภทลาน และเลือกเล่นกีฬาประเภทบุคคล และประเภทหมู่คณะตามความสนใจ อภิปรายซักถามวิธีการเล่น กฎ กติกาในการเล่น ฝึกเล่นกีฬาโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ฝึกเรียนรู้กฎ กติกาจากการเล่น อภิปรายผลของการฝึกปฏิบัติ ปัญหาในการฝึก วิธีแก้ปัญหากำหนดเป็นแนวปฏิบัติ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ นำผลจากการเรียนรู้ไปปรับปรุงการเล่นกีฬาให้ถูกต้อง และมีทักษะดีขึ้น

เพื่อให้มีทักษะในการเล่นกีฬาที่ตนเองสนใจ มีความสามัคคีในการเล่นร่วมกับผู้อื่นได้สนุกสนานเพลิดเพลิน มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย

กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกาย

คำอธิบาย

ฝึกสังเกตวิธีทดสอบสมรรถภาพทางกายเบื้องต้น อภิปรายผลจากการสังเกตว่าตนเองมีสมรรถภาพระดับใด บอกพร้อมในเรื่องใด สรุปแนวทางและกำหนดวิธีการปฏิบัติตน ฝึกปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริม และพัฒนาสมรรถภาพทางกายในส่วนที่บกพร่อง อภิปรายผลของการปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติได้ และปฏิบัติไม่ได้ สืบราชข้อบกพร่อง ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความมั่นใจ และเพิ่มพูนสมรรถภาพทางกาย ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นำผลจากการศึกษาปรับปรุงสมรรถภาพให้ดีขึ้น

เพื่อให้มีร่างกายแข็งแรง อดทน มีสมรรถภาพทางกายดี มีความขยันหมั่นเพียรในการฝึก เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การมีสมรรถภาพที่ดีขึ้น

กิจกรรมแบบผลัดที่ยากขึ้น

คำอธิบาย

สังเกตวิธีการฝึกเลี้ยงลูกบอลอ้อมสิ่งกีดขวาง วิ่งผลัดทางตรง วิ่งหลบหลีก วิ่งข้ามเครื่องกีดขวาง และกระบวนการที่จะทำให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไว อภิปรายสรุปวิธีการหลักการและแนวปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ อภิปรายผลของการปฏิบัติได้และไม่ได้ สืบราชข้อบกพร่อง ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความคล่องแคล่วว่องไว นำผลจากการศึกษาผลการปฏิบัติไปปรับปรุง การเล่นเกมผลัดให้มีความท้าทายมากขึ้น

เพื่อให้มีทักษะประสาทสัมผัส คิดคาดคะเนเป็น ตัดสินใจได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง

กิจกรรมนันทนาการ

คำอธิบาย

ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อภิปรายสรุป
วิธีการและแนวทางการเลือกกิจกรรม

ฝึกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนใจ อภิปรายผลที่ได้จากการทำกิจกรรมนั้น ๆ สรุป
หลักการ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ศึกษาหาความรู้ นำผลจากการปฏิบัติและการศึกษาหา
ความรู้มาปรับปรุงกิจกรรมที่ปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

นางสาวสิริวรรณ ฉายวิมล (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้หลักสูตร
พลศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนวิชา
พลศึกษา" ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
ส่วนใหญ่มองว่ามีปัญหาในระดับน้อย เมื่อเปรียบระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยส่วน
รวมรับรู้ว่ามีปัญหาไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอเมืองกับ
โรงเรียนที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง โดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหาไม่แตกต่างกัน

2. ปัญหาด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อม และอุปกรณ์ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนวิชา
พลศึกษาส่วนใหญ่มองว่ามีปัญหาในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครูพลศึกษาโดย
ส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหาไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอเมือง
กับโรงเรียนที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง โดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05

3. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารและครูพลศึกษาส่วนใหญ่มองว่ามี
ปัญหาในระดับน้อย ในปัญหาต่อไปนี้เป็น การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเนื้อหาวิชาการ
เรียนการสอน การวัดประเมินผล ยกเว้นการใช้สื่อและอุปกรณ์ รับรู้ว่ามีปัญหามาก เมื่อเปรียบเทียบ

เทียบปัญหาระหว่างผู้บริหารกับครูพลศึกษา โดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหาไม่แตกต่างกันในปัญหาต่อไปนี้ คือ การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร เนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การใช้สื่อและอุปกรณ์ และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาที่อยู่ในอำเภอเมืองกับโรงเรียนที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง โดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหา ไม่แตกต่างกัน ในปัญหาต่อไปนี้คือ การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร การวัดและการประเมินผล โดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เกสร สิงห์ชนะ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการแปลงหลักสูตรสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้เตรียมการก่อนการใช้หลักสูตร โดยส่งครูเข้าอบรมและจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหามากใน การดำเนินโครงการพัฒนาการใช้หลักสูตร ส่วนครูผู้สอนประสบปัญหามากในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร และการเตรียมการจัดทำเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมเพื่อการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดครูเข้าสอบตามดุลยพินิจของตนเองและให้เตรียมเอกสารและสื่อประกอบการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้จัดนิทรรศการแสดงผลงาน และประกวดความสามารถของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหามากในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ ส่วนครูผู้สอนนั้นประสบปัญหามากในการได้รับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการวางแผนงานตลอดปี ส่งเสริมและสนับสนุนในการเตรียมการสอน ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดกิจกรรมและจัดวัสดุ อุปกรณ์ไว้สำหรับผลิตสื่อ ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำเครื่องมือวัดและการประเมินผลในทุกระดับกลุ่มโรงเรียน ครูส่วนใหญ่ได้เตรียมการสอนและจัดทำเครื่องมือวัดผล การเรียนรู้ขึ้นเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมากที่สุดคือ แบบทดสอบ การสอนซ่อมเสริมให้สอนเสริมนักเรียนที่มีทักษะพิเศษมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีปัญหาสอดคล้องกันในระดับปานกลางในเรื่องการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และการวัดและการประเมินผล

วาสนา ฉ นคร (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ " ผลการวิจัยพบว่า

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการของโรงเรียน มีการสำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตรและสื่อ มีการจัดทำบันทึกการสอนโดยครูผู้สอน ส่วนปัญหาที่ประสบ ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน เอกสาร หลักสูตร และสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการ ครูขาดความรู้และทักษะในการสร้างสื่อ

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการเตรียมการก่อนจัดครูเข้าสอน โดยการสำรวจความสมัครใจของครู มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการใช้หลักสูตรตามลักษณะแผนงาน โครงการและกิจกรรม มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตเอกสารและสื่อ โดยใช้เวลาในท้องถิ่น วิธีการนิเทศที่ใช้คือ การเยี่ยมชั้นเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยพิจารณาจากความพร้อมของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร โดยการเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ในส่วนที่เป็นปัญหาคือ ครูไม่มีเวลาเตรียมตัว เนื่องจากมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการสอนโดยการประชุมครู ศึกษาคูณาผลการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายใน และการสอนซ่อมเสริม สิ่งที่ครูให้พิจารณาเลือกเทคนิคและวิธีสอน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ โรงเรียนนำผลของการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และการจัดสอนซ่อมเสริม สำหรับปัญหาที่พบคือ ครูต้องสอนวิชาที่ตนไม่ถนัด ครูขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูไม่มีเวลาพอสำหรับการสร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์ และครูขาดความชำนาญในการวัดผลการปฏิบัติ

ละมัย จันตะยอต (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนเขตการศึกษา 8" ผลการวิจัย

1. ด้านการแปลงหลักสูตรสู่การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้ได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรจากเอกสารด้วยตนเอง ร่วมกันจัดทำแผนการสอน ศึกษานิเทศก์อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือ พบปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนของหลักสูตร และการเรียนการสอน ครูมีภาระรับผิดชอบมาก การได้รับเอกสารประกอบการสอนและสื่อล่าช้า และมีจำนวนจำกัด

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร มีการเตรียมตัว โดยส่งครูเข้ารับการอบรม ผู้บริหารโรงเรียนช่วยเหลือครูผู้สอนจัดทำตารางสอนก่อนเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้ และประสบการณ์ ปัญหาที่พบได้แก่ เวลาในการเตรียมการมีน้อย จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์จังหวัด และครูเองไม่เห็นความสนใจของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการฝึกให้ ครูทำบันทึกการสอนล่วงหน้า ให้คำปรึกษาแนะนำและส่งเสริมครูให้จัดทำสื่อ ครูสอนโดยใช้ผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ใช้ทักษะกระบวนการทั้ง 9 ขั้นในการสอน ปัญหาที่พบได้แก่ ครูสอนหลายวิชาไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ สื่อการสอนไม่ครบทุกกลุ่มประสบการณ์ และขาดเครื่องมือการวัด ผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน

ไพศาล เทียมเวช (2534) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวทางการเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร" พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศ โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายชั้น และครูทุกคน ศึกษาปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงานของครู เพื่อกำหนดเป็นความต้องการ การจำเป็นที่เป็นไปได้ และเตรียมปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ก่อนลงมือปฏิบัติ งานตามโครงการ พร้อมทั้งประเมินผลโครงการ โดยพิจารณาคุณภาพและปริมาณงานที่ปรากฏ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อผู้บริหารโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ ปัญหาการดำเนินงาน ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ และทักษะในการวางแผน ขาดความร่วมมือจาก บุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณที่จัดสรรมีไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการออกปฏิบัติการนิเทศ เพราะ มีงานประจำมาก ขาดการควบคุมการกำกับการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการ ประเมิน ไม่นำผลการประเมินไปใช้ประกอบการปฏิบัติงาน

จตุรงค์ เหมรา (2536) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชา พลศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ" ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เปิดสอน วิชาบังคับ แกนตามหลักสูตร และเปิดสอนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือก ส่วนวิชาเลือกเสรีเปิดสอนเป็น ส่วนน้อย กิจกรรมที่เปิดสอนพิจารณาตามความพร้อมของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีโรงฝึก

พลศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษา การประเมินผลการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาใช้เกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน

2. ปัญหาด้านการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเมืองและโรงเรียนนอกอำเภอเมือง โดยส่วนรวมมีปัญหในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีปัญหาระดับมาก คือความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรฉบับปรับปรุง ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ซิลเวอร์เตอร์ (Silverter, 1979) อ้างในศิริวรรณ ฉายวิมล 2538 ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติที่มีต่อการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา" ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาที่มีวุฒิปริญญาและสูงกว่าจะมีความเข้าใจหลักการและวิธีการสอนพลศึกษาที่ดีกว่า ส่วนครูไม่มีวุฒิทางพลศึกษาส่วนใหญ่สอนโดยปล่อยให้นักเรียน มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามลำพัง เพราะไม่มีหลักการและวิธีการสอนพลศึกษา เป็นเหตุให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรจะเพิ่มจำนวนครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษา เพื่อทดแทนครูพลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาที่กำลังสอนในขณะนี้และควรจัดนิทรรศการศึกษานวิชาพลศึกษาขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือ และสาธิตการสอนพลศึกษาให้กับโรงเรียนประถมศึกษาต่างๆ

คอรี่ (Korri, 1974) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนของครูพลศึกษาสตรีและความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการสอนของผู้เรียนในวิชาเอกพลศึกษาในรัฐมินเนโซตา" โดยใช้แบบสอบถาม ถามครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นมากเกินไปไม่สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ตอบสนองความต้องการ และความถนัดของแต่ละบุคคลได้ ครูพลศึกษามีชั่วโมงสอนมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน

วิลลาร์ด (Willard, 1974) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐเทนเนสซี และเพื่อที่จะทราบถึงทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมพลศึกษา กับผู้บริหารและครูที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมพลศึกษา ถามเกี่ยวกับด้านปรัชญา อุปกรณ์การสอนและเครื่องอำนวยความสะดวก เทคนิค และวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างทัศนคติของครูพลศึกษากับครู

ประจักษ์นี้ เกี่ยวกับโปรแกรมพลศึกษา และมีความแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารที่มีความเข้าใจและไม่เข้าใจโปรแกรมพลศึกษา